

2/c Plébániánk hitoktatási minőségfejlesztési gyakorlata

A plébániai minőségfejlesztést tevékenységi területek szerinti csoportosításban célszerű megkezdeni - mert az érdekelt felek igényeinek és elégedettségének felmérése esetében bizonyos csoportoknak felületes rálátása van az egyes területekre, és így véleménynyilvánításuk esetleg túl általános jellegű lehet, mely a következtetések levonása során tévutakon indíthat el minket.

A hitoktatással kapcsolatban a belső önértékelést végzők (helyi adottságok szerint!) – pl.: plébános, hitoktató, sekrestyés, egyházközségi képviselőtestület egy-egy tagja, szülői képviselők, ifjúsági hittanosok. Aszerint szükséges összeállítani az értékelő csoportot, hogy minden tagja a hitoktatással kapcsolatban legyen, mert csak tájékozottságra lehet véleményt alapozni. Az értékelő csoport optimálisan 10 - 12 fő, mert a kevesebb kisebb áttekintést ad, a sokkal több részvevő véleménye viszont feldolgozási nehézségeket okoz.

A hitoktató helyi feladatait, hitoktató kapcsolatait (közvetett, közvetlen) feltérképezi

Végezhető nyitott kérdések formájában – kérdőív (részlet):

Milyen módon tudnánk a templomhoz kötődést fejleszteni? Az elsőáldozás után miért csökken nagymértékben a hittanosok létszáma? Milyen okai vannak szerinted hiányosságainknak? (emberi, eszköz, eljárás, hozzáállás, társadalmi, iskola) Hogyan tudnánk a közösségi szellemet erősíteni? Mit gondolnak ők?

Más megoldás az igen ismert és hatékony módszer a SWOT analízis

<p>Erősségek</p> <ul style="list-style-type: none"> - Plébániai alkalmazottak maximális elkötelezettsége - Külső kapcsolatok fontos értéket képviselnek nyitottság (szülők, diákok, iskolák) - Hagyományok teremtése a közösség kialakítása érdekében (Nyári hittanos tábor, Szent Erzsébet Közösségi Nap) - Igen jelentős külső támogatás működési, fejlesztési költségekre (pályázatok) - Plébániánkhoz kötődő igen magas hittanos létszám – helyi lakosságú diákok 10 %-a (120 fő), főleg a kisiskolás korosztályból - Hittanos csoportok jó belső hangulata - Nem hívó családból jövők is megszólíthatóak 	<p>Gyengeségek</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az összesen 4000 lélekszámú plébánia a terület legkisebb egysége, egyéb alkalmazottat nem tud felvállalni anyagi okok miatt, és így az egy főre eső feladatok igen széles skálán mozognak - A közös munkavégzés az időbeosztás miatt kevésbé realizálható - A templomi hívek között 3 pedagógus van, akik érdemi segítséget időhiány miatt nem tudnak nyújtani - A szülők Egyházhoz kötődése alkalmi jellegű, a velük való kapcsolat minimális - Az iskolában tanító tanárokkal kialakult jóindulatú kapcsolat nem fejleszthető tovább a hitoktatás iránti elkötelezettség szintjére - A különböző (12) hittancsoport között a kommunikáció minimális, hittanos közösség nem alakult ki. - Az egyéb foglalkozások megvalósítására, sem helyiség, sem személy nem áll rendelkezésre - Az elsőáldozást, bérnialást követően jelentősen csökken a hittanosok száma
<p>Lehetőségek</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az egyházhoz való kötődés elmélyítése érdekében több hittanórát tartunk a templomban - A szülőket programok, rendezvények során kapcsolatot alakítunk ki - Megfelelő helyet biztosítunk a csoportfoglalkozásoknak - A fiatalok közül ifjúsági vezetőket keresünk - Szülők köréből csoportot szervezünk a közösségi foglalkozások lebonyolítására - Cserkészcsapatot, sportklubot, szakköröket szervezünk a közösség kialakítása érdekében - A szülők tájékozottságát, ismereteit bővítjük, hogy megismerjék a keresztény értékeket, és kötődésük alakulhasson ki az egyházhoz - Diák Házat létesítünk, mely mindezen feladatokat felvállalja 	<p>Veszélyek</p> <ul style="list-style-type: none"> - A hittanosok nem az egyházhoz, csupán a hittanórához kötődnek - A hit nem mint érték, hanem mint ismeret fogan meg a hittanosokban - A szülői hozzáállás passzív marad - Érdektelenség mutatkozik a foglalkozások irányába - Az iskola negatív módon viszonyul a hitoktatáshoz - A kisiskolás korosztályt a körülmények elszigetelik a hitoktatáson való részvételtől - Nem találunk segítséget a közösségi munkában

Összesítés után meghatározhatóak a jellemzők (gyakoriság szerint rendezhető). Pl.:

<p>ERŐSSÉGES 12 (12-en jegyezték fel) 8</p>	<p>Hagyományok teremtése a közösség kialakítása érdekében Nem hívó családból jövők is megszólíthatóak</p>
<p>GYENGESEÉG 5 6</p>	<p>A szülők Egyházhoz kötődése alkalmi jellegű, a velük való kapcsolat minimális A különböző (12) hittancsoport között a kommunikáció minimális</p>
<p>LEHETŐSÉG 6 10</p>	<p>Cserkészcsapatot, sportklubot, szakköröket szervezünk a közösség kialakítása érdekében Megfelelő helyet biztosítunk a csoportfoglalkozásoknak</p>
<p>VESZÉLYEK 4 8</p>	<p>A szülői hozzáállás passzív marad Nem találunk segítséget a közösségi munkában</p>

Érdemes azonban a felvetett erősségek, gyengeségek alapján elégedettségi mutatót mérni, hogy a számszerű értékek segítsenek a valóságnak megfelelőbb „önkép” kialakításában.

HITOKTATÁS 2002. - MINŐSÉGFEJLESZTÉS							
ERŐSSÉGEK – GYENGESÉGEK KÉRDÉS	Nem igaz					Teljes Mértékben igaz	Nem tudom
	1. Külső kapcsolatokra törekszik a plébánia	1	2	3	4	5	X
2. Nem hívó családból jövők is megszólíthatóak	1	2	3	4	5	X	
3. A szülők Egyházhoz kötődése alkalmi jellegű	1	2	3	4	5	X	
4. Hagyományokat teremtettünk (közösségi)	1	2	3	4	5	X	
5. A hittanos csoportok között nincs kapcsolat	1	2	3	4	5	X	
6.							

Az érdekelt felek a hitoktatással kapcsolatban a következők lehetnek:

Közvetlen partnerek: plébános, hitoktató, hittanosok, szülők,

Közvetett partnerek: egyházmegye, pályázatok – minisztériumok, önkormányzat, alapítványok
területi iskola, óvoda pedagógusai (vezetés, napközi, osztálytanítók, óvó nénik)
egyházi iskola

Az érdekelt felek véleményét csoportonként célszerű kérni (név nélkül!) - fókuszcsoporthoz:

1. Hittanosok, (diákok, ifjúság) 2. Szülők, 3. Pedagógusok, 4. ...

A kérdések összeállításánál vegyük figyelembe a belső önértékelés megállapításait!

Módszer: Nyílt kérdések, elégedettség – elégedetlenség vizsgálat, klímateszt

Elégedettség és igényfelmérés

1. Hittanosok (A különböző korcsoportok, a kérdéseket koruknak megfelelően kell megfogalmazni!)

Miért jársz hittanóra?

Mi a legfontosabb, amit tanultál?

Vannak-e barátaid a hittanosok között?

Jónak tartod-e az iskolai hittanórákat? Miért?

Mitől lenne szerinted jobb a hittanóra?

Szeretnéd-e, hogy többször legyen a hittanóra a templomban? Miért?

...

2. Szülők

Járt-e gyermekkorában hittanórára?

Örömmel fogadja-e, hogy gyermeke hittan órára jár? Miért?

Elégedett-e az iskolai hitoktatás szervezésével? Miért?

Megfelelőnek tartja-e az iskola hozzáállását?

Ön szerint miben szükséges a hitoktatáson változtatni?

...

3. Pedagógusok

Szükségesnek tartja-e az iskolai hitoktatást?

Elégedett-e az iskolai hitoktatás szervezésével? Miért?

Megfelelőnek tartja-e az egyház hozzáállását?

Megfelelőnek tartja-e az iskola hozzáállását?

Ön szerint miben szükséges a hitoktatáson változtatni?

...

Az elégedettség felmérésénél alkalmazni lehet a számsoros (1, 2, 3, 4, 5) módszer is. Előnye konkrétan értékelhető. Pl.

	Nem					Igen
Örömmel fogadja-e, hogy gyermeke hittan órára jár?	1	2	3	4	5	

Miért?.....

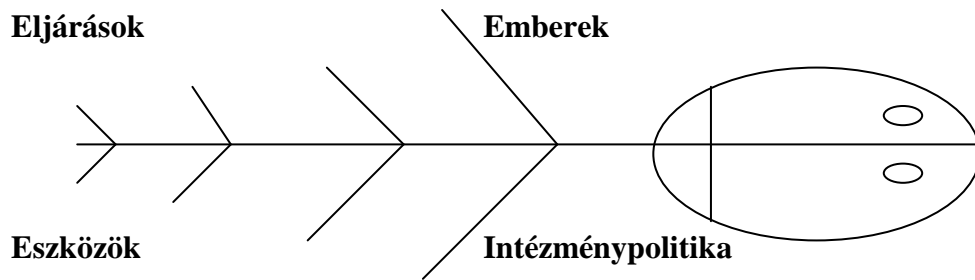
Az igényfelmérésre azonban nyílt kérdéses módszer a hatékonyabb.

Ön szerint miben szükséges a hitoktatáson változtatni?.....

.....

A véleményeket, javaslatokat (igényeket) összesítjük, és összehasonlítjuk a belső önértékelés során megállapítottakkal, és plébániai célkitűzésekkel (Plébánia evangelizációs terve). Körültekintő figyelemmel kell az okelemzést elvégeznünk (az erősségek és a gyengeségek tekintetében is), majd tényszerűen fogalmazzuk meg a problémákat. Enélkül eddigi munkánk hiábavaló volt.

Okelemzés: ishkawa – halszálka diagram

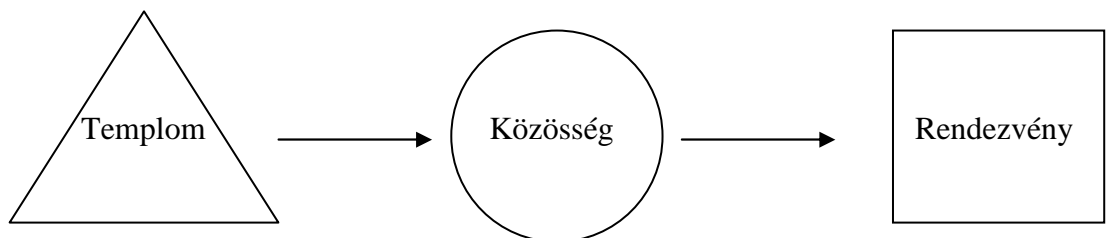
Problémák sorrendisége!

A példaként felírt SWOT analízis gyengeségek közötti pontok közül (példaképpen) **fejlesztendőnek** jelölöm meg, a **diák-kapcsolatok, a közösség kialakulásának hiányát**.

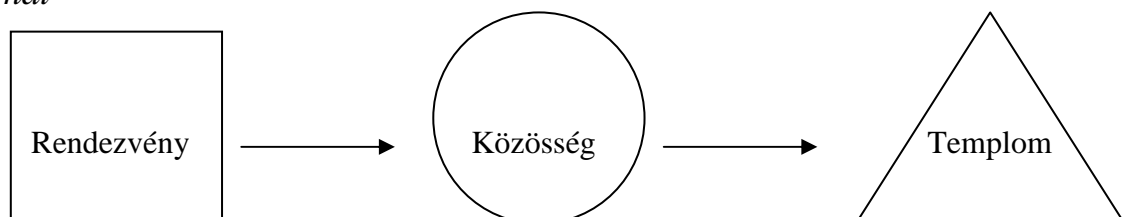
Probléma kifejtése:

A gyerekek és a fiatalok 12 különböző hittanos csoportba tartoznak. A hittanórák három különböző iskolában, a délutánok különböző óráiban zajlanak. A különböző csoportok tagjai szinte egyáltalán nem ismerik egymást, csak nagyobb ünnepek vagy rendezvények alkalmával találkoznak. A szülők sem ismerik egymást. A templomi közösség kialakítása elsődleges célként nem megvalósítható, mivel a hittanosok családjai többségének vallási elkötelezettsége minimális. Vagyis nem a templomi alkalmak hozhatják őket egymáshoz közelebb, hanem korunkban ez „fordítva működik”. Alkalmakat, rendezvényeket kell biztosítani, hogy különböző közösségek kialakulhassanak, és a közösséghez való tartozás (a kialakult barátságok) vezethetik el a személyeket a templomhoz tartozás kialakulásához (így lehet megismertetni a keresztény értékeket).

Nem járható folyamat

Járható folyamat

A problémákat milyen célok kitűzése oldják meg?

Lehet, hogy egy cél kijelölése és megvalósítása több problémát is megold egyszerre (pl. Diák Ház)

Ezek alapján meghatározzuk a plébániai célokat, vagy előzetes céljainkat módosítjuk, és ezeket prioritási sorrendbe tesszük, figyelembe véve, hogy a cél megvalósításához milyen erőforrásokra van szükség. Nagyon fontos, hogy céljaink (akár, közép, akár hosszútávú) reálisak legyenek.

A cél megfogalmazása: Elsődlegesen a gyerekeknek szükséges alkalmakat biztosítani a kapcsolatteremtésre, a közösség kialakulására. A diák-közösségek kialakulása a szülő-közösségek kialakulását is magával vonzza, és az összetartozás növeli az Egyházhoz kötődés mértékét is.

I.cél: Diákoknak szervezett közösségi programok

OKELEMZÉS – Halszálka

Emberek:

- A plébánián egy hitoktató látja el a 12 csoport hitoktatási feladatait. Egyszemélyben nem tudja megvalósítani a rendszeres programszervezéssel járó feladatokat
- A plébániai, templomi közösségben nagyon minimális pedagógusi létszám (2 óvó néni, 2 tanár – nem vállalnak közösségi feladatokat)
- A plébános életkorából adódóan a gyerekekkel közvetlen kapcsolatot alig tart fenn

Intézménypolitika:

- Hagyománya, múltja a plébániai foglalkozásoknak nincs
- Ma még nincsen kidolgozott plébániai program, mely tartalmazná a célokat, a feladatokat és a megvalósítás módját
- A közösségi felelősség még nem kialakult a plébánián, felkérésre sokrétű segítséget nyújtanak, de a kezdeményezést, a feladatirányítás felvállalása hiányosságokat mutat
- A felnőttek, a szülők között sincsen olyan szervezett közösségi kapcsolat, melyre építeni lehetne a diákok közösségének kialakítását, fejlesztését.

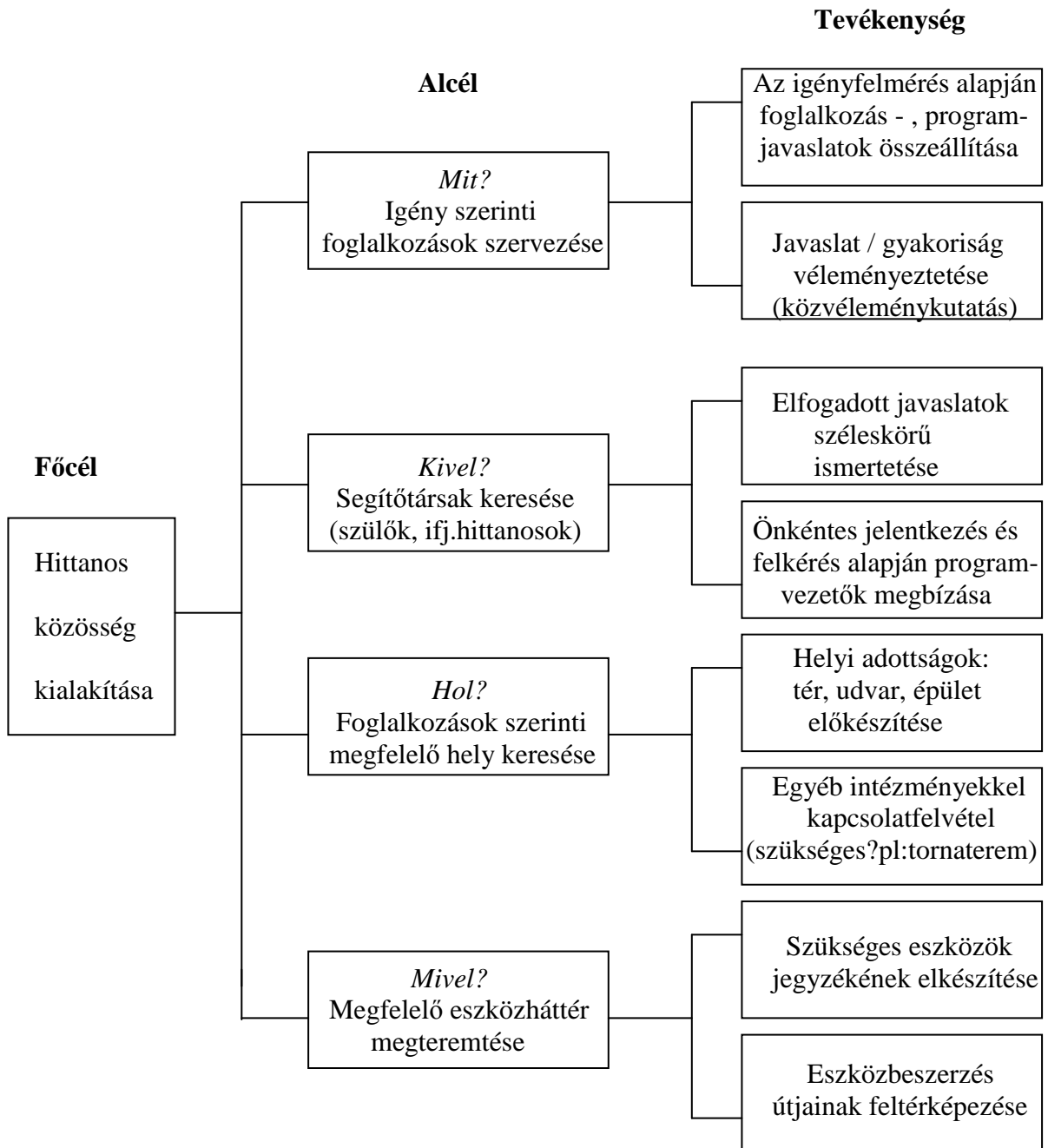
Eljárások:

- Még nem készült ezirányú tájékozódás, felmérés, hogy a gyerekeknek, szülőknek milyen igényei lennének, milyen jelleggel, milyen gyakorisággal, milyen céllal és milyen feltételek mellett élnének a felkínált lehetőséggel
- Nem tájékozódunk annak a lehetőségéről, hogy milyen érdemi segítséget kaphatunk a közösség tagjaitól, milyen esetleges előzetes tapasztalataik vannak, milyen szervezési megoldásokat látnak megvalósíthatónak
- Egyéb intézményekkel (pl. iskola) nem vettünk fel kapcsolatot a megoldás keresése érdekében

Eszközök:

- A probléma elsődleges okai közé sorolható az e célra megfelelő független helyiség, terület hiánya
- Sporttevékenységek céljára megfelelő eszközháttérrel rendelkezünk, de egyéb foglalkozásokhoz semmilyen tárgyi vagy eszközháttér nem áll rendelkezésünk (asztalok, székek, technikai eszközök, vagy foglalkozási kellékek)

Az intézkedési terv készítéséhez Fadiagram elkészítése adhat segítséget.

Intézkedési terv – táblázatos feldolgozási formája

Előnyei: lényegkiemelő, átlátható, világos, követhető (szerkesztése, felépítése a tevékenységtől függ).

1. példa - Nyári közösségépítő program

Adott cél.....(nyári közösségépítő program)

Tevékenység	Eszköz, módszer	Felelős	Határidő	Érintettek	Elvárt eredmény	Az eredmény mérési módja	Ellenőrzést végző Személy
Helyi adottságok: tér, udvar, Épület előkészítése	Csoportmunk Szükséges: Konténer + nádkerítés	U. Judit szülői felelős + sekrestyés	Április 4. hete	szülői csop. hittanosok hitoktató sekrestyés plébános	Épület: klubhelyiség tér: ping-pong kert	Veszélyesség? Tisztaság? Használhatóság?	hitoktató

2. példa – Pünkösdi Kórustalálkozó (2002)

Adott cél.....(Pünkösdi Kórustalálkozó szervezése)

Tevékenység: Kiadványok		HATÁRIDŐ	INTÉZMÉNY	SZEMÉLYEK	MEGJEGYZ.
FELADATOK					
ELŐKÉSZÜLET					
Plakát, szórólap, meghívó	Alap	Április 18.	Plébánia	B. Betti	Megkezdése
	Szerkeszt.	Április 21.	Plébánia	B. Betti	
	Továbbítás.	Április 22.	Iskola	J.Emil + iroda	
	Sokszorosít	Április 29.	Dózsa Műv.	Cs. Márti	
	Vágás	Április 30.	Dózsa Műv.	Cs. Márti	
(Kórusvezetőknek)	Postázás	Május 2.	Iskola	Iroda	
Plakát, szórólap	Terjesztés	Május 2.	KIM	H.Péter	Önk.Pléb.
Műsorfüzet – újság anyaga	Alap	Április 29.	Plébánia	B. Betti	
	Szerkeszt.	Május 5.	Plébánia	B. Betti	
	Továbbítás	Május 6.	Iskola	J.Emil + iroda	
	Sokszorosít.	Május 9.	Iskola+Plébán.	H.Marika, / T.Zoli	
	Hajtogatás	Május 10.	Iskola	8.a	
Könyvjelző...

Az intézkedési terv tevékenység szerinti összesítő táblázatát kiegészíti a **folyamatleírás**, melyet a táblázat nem pótol, hiszen csupán eszköz a cél eredményes, körültekintő megvalósítása érdekében. A tevékenységeket tekintetve részfeladatokra szükséges bontani – ez tartalmazza a folyamatleírást és igen hatékony segítséget nyújt a **feladatnaptár**.

Feladatnaptár

Többféle megoldás lehetséges, melynek konstrukcióját a tevékenység és az ahhoz tartozó feladat jellege határozza meg.

3. példa – Nyári Közösségépítő program (célszerű fekvő A4-es lapon készíteni)

TEVÉKENYSÉG	Május				Június				Július				Augusztus		
	1. hét	2. hét	3. hét	4. hét	1. hét	2. hét	3. hét	4. hét	1. hét	2. hét	3. hét	4. hét	1. hét	2. hét	3. hét
I. Igényfelmérés alapján foglalkozás – és programjavaslatok összeállítása															
Igényfelmérési lap Összeállítása															
Igényfelmérés															
Igényelemzés															
Igények megvitatása (megvalósíthatóság?)															
Cél és prioritás Meghatározása															
.....															

4. példa – Püünkösdi Kórustalálkozó (részlet)

Időpont	Intézm.	Feladat	Feljegyzés
MÁRCIUS			
21. csütörtök	Plébánia	Kórusok meghívása+jelentkezési lap – levél Kórusvezetői megbeszélés – levél	
22. Péntek	Iskola	Levelek postázása / faxolása	
ÁPRILIS			
8. Hétfő	Iskola	Kórusok jelentkezése – faxfogadás	
15. Hétfő	Plébánia Iskola	Szervezői megbeszélés	A jelentkezést nem továbbító kórusoknak telefonálni kell!
16. Kedd	Plébánia	Kórusok jelentkezése – Összesítés	
17. Szerda	Iskola	Kapcsolatfelvétel: Nyomda, sokszorosítás	
18. Csütörtök	Plébánia	Plakát, szórólap, meghívó, könyvjelző, állófogadási meghívó (nyomdakész forma)	
19. Péntek	Plébánia	Fővédnök meghívása Műsorrend összeállítása Plakett, zászló rendelés	

A minőségfejlesztés gyakorlati módszereit a célok, a program feltételei, az erőforrás szükségletek határozzák meg. Ehhez szükséges alakítanunk a feldolgozási rendszert, a célszerűség, az átláthatóság, a megfelelő segédeszközök létrehozásának igényével.